

رئیس همایش: دکتر ابراهیم میکانیکی - رئیس دانشگاه علوم پزشکی بابل
دیران علمی همایش: دکتر افشین موسوی چلک - رئیس انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی شاخهٔ
مازندران و دکتر آرام تیرگر رئیس کتابخانه مرکزی دانشگاه علوم پزشکی بابل
دیر اجرایی همایش: موسی یمین فیروز - مدیر کتابخانه مرکزی دانشگاه علوم پزشکی بابل
برگزار کنندگان:

معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی بابل
کتابخانه مرکزی دانشگاه علوم پزشکی بابل - اداره همایش‌ها و سمینارها
انجمن علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران شاخهٔ مازندران
با همکاری:

- انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران
مرکز توسعه و هماهنگی تحقیقات فناوری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
اعضای کمیتهٔ علمی:
- ایثار نصیری کارشناس علم‌سنجی معاونت تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
 - دکتر ام‌الله مصطفی زاده - معاون تحقیقات و فناوری دانشگاه
 - دکتر بهزاد حیدری استاد دانشگاه علوم پزشکی بابل
 - دکتر پرویز اولیا مدیر کل توسعه و هماهنگی تحقیقات فناوری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
 - دکتر حعفر مهرداد - رئیس پایگاه استنادی علوم جهان اسلام
 - دکتر حمزه علی نورمحمدی - هیأت علمی دانشگاه شاهد
 - دکتر رحمت الله فتاحی استاد گروه آموزشی کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه فردوسی مشهد
 - دکتر صدیقه اسماعیل زاده رئیس مرکز تحقیقات باروری و ناباروری
 - دکتر عبدالرسول خسروی - هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی بوشهر
 - دکتر علی بیژنی مدیر امور تحقیقات و اطلاع‌رسانی پزشکی
 - دکتر فریدون آزاده - هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران

- دکتر کریم الله حاجیان استاد دانشگاه علوم پزشکی بابل
- دکتر محمدحسین دینانی استاد گروه آموزشی کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه فردوسی مشهد
- دکتر محمدرضا اسماعیلی دوکی رئیس مرکز تحقیقات کودکان امیرکلا
- دکتر محمدرضا حسنجانی استاد دانشگاه علوم پزشکی بابل
- دکتر هاله اخوان نیایکی رئیس مرکز تحقیقات سلولی و مولکولی
- دکتر همایون علاقمند رئیس دانشکده دندانپزشکی
- دکتر یدالله زاهدپاشا استاد دانشگاه علوم پزشکی بابل
- موسی یمین فیروز کارشناس علم‌سنجی دانشگاه علوم پزشکی بابل
- میترا قیاسی عضو هیأت مدیره انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی شاخه مازندران

اعضای کمیته اجرایی:

آقایان:

جلال حبیبی، جمال میری، چنگیز خانلرزاده، حسین نورانی، دکتر محسن دقمه چی، رضوان ابوالحسنی، شهرام لطیفی، عزت الله مهدوی، علی نیکخواه، عیسی محمدی فیروزجائی، فتح الله مرادی، کامران کوزه گر، محسن رزاقی، محسن رضا زاده، محمود بابایی، مهدی تقی پور حیدری، ناصر حبیبی، وحید علیجان نژاد

خانم‌ها:

اشرف السادات موسوی، بهاره قاسمی، دکتر ژیلا مسرور، زهرا دهقان، سیده ام لیلا طاهری، سیده فاطمه میری، فاطمه بنار، فرشته غضنفری، فهیمه مصطفی پور، لیلا عصری، منیژه امامی، هاجر ابراهیم‌نیا روشن

سخن رئیس همایش

در وضعیت کنونی کشور، تحول روش علمی و احیای منطق کشف علم و تولید دانش، مانند توسعه و ترویج آن به امری اجتناب‌ناپذیر مبدل گشته است. اما روش‌های متداول دانشگاهی که برگرفته از مدل‌های غربی است احتمالاً پاسخگوی نیازهای علمی کشور نبوده و مستلزم بهینه‌سازی، متناسب با شرایط کشور عزیزمان می‌باشد. از سویی این مقوله در کشور به دلیل عواملی چون نهادینه نشدن فرهنگ پژوهش، عدم توجه به چالش‌های پیش‌رو، رشد ترجمه‌گرایی در علوم مختلف، انجام تحقیقات موازی، کاربردی نبودن پژوهش‌های صورت پذیرفته، توجه بیش اندازه به رشد کمی مقالات و توجه اندک به کیفیت پژوهش‌ها و نبود نظام ملی علم‌سنجی، با موانعی روبروست که ضرورت تفکر و چاره‌اندیشی پیرامون آن را مضاعف می‌کند.

از این‌رو موضوع دومین همایش ملی پژوهش و تولید علم در حوزه پزشکی، علم‌سنجی در نظر گرفته شد تا بتوانیم با خرد جمعی به گسترش فرهنگ مطالعه و تحقیق در جامعه پزشکی کمک کرده و فضای مناسبی برای تحلیل و ارزیابی تولیدات علمی پژوهشگران در سطح دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور فراهم نمائیم.

حضور سخنرانان برجسته، از جمله اساتیدی چون دکتر محمدرضا گنجعلی برترین دانشمند ایرانی، دکتر پرویز اولیا مدیر کل مرکز توسعه و هماهنگی تحقیقات فناوری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و ارائه 11 مقاله بصورت سخنرانی و 11 مقاله بصورت پوستر از محققین برجسته حوزه علم‌سنجی کشور، از ویژگی‌های ارزشمند این همایش است.

امید است دانشمندان، اساتید و محققین شرکت‌کننده در دومین همایش ملی پژوهش و تولید علم در حوزه پزشکی، در سایه یک گفتگوی نقادانه و تبادل نظر علمی بتوانند شیوه‌های مؤثری برای حل مشکلات پیش‌رو ارائه نمایند.

در نهایت مراتب تقدیر و تشکر خود را از کلیه شرکت‌کنندگان و مدعوین و تلاش خالصانه اعضای کمیته علمی و اجرایی همایش اعلام می‌دارم.

دکتر ابراهیم میکانیکی

رئیس همایش علم‌سنجی

سخن دبیر علمی همایش

امروزه دنیا توسعه دانش مدار را دنبال می کند و در راستای این هدف در کشورهای توسعه یافته، علم سنجی به عنوان یکی از رایج ترین شاخص های ارزیابی فعالیت های علمی هر کشور مطرح است. در ارزیابی های علم سنجی اصلی ترین معیار برای تعیین جایگاه علمی و رتبه بندی کشورها، میزان مشارکت در تولید علم، نوآوری، فناوری و به طور کلی مشارکت در روند توسعه علم جهانی عنوان شده است.

علم سنجی به عنوان یک رشته علمی مورد استفاده کسانی است که در زمینه سیاست گذاری در علم و تکنولوژی، تصمیم سازی می کنند. حتی در بسیاری از کشورها برای توزیع بودجه تحقیقاتی از معیارهای علم سنجی استفاده می شود. در بعضی کشورها توزیع بودجه تحقیقاتی امر مهمی است و مهم ترین موضوع این است که برای تحقیق به چه کسی بودجه اختصاص بدهند. توزیع چنین بودجه هایی با در نظر گرفتن معیارهای علمی صورت می گیرد.

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی هر ساله دانشگاه های علوم پزشکی را به لحاظ کیفیت آموزشی و پژوهشی رتبه بندی می نماید. رتبه کسب شده توسط هر دانشگاه نشان دهنده سطح توانمندی های علمی دانشگاه مذکور می باشد. در رتبه بندی دانشگاه های علوم پزشکی معیارهای متفاوتی مورد توجه قرار می گیرد، از جمله معیارهای رتبه بندی، توجه به اعضای هیأت علمی هر دانشگاه به لحاظ رتبه دانشگاهی است. ارتقای اعضای هیأت علمی، دارای آئین نامه ای است که توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تدوین شده است. این آئین نامه توسط دانشگاه ها اعمال می شود. به منظور ارتقای اعضای هیأت علمی، فعالیت های آموزشی، پژوهشی

و اجرایی آنان طی سال‌های فعالیت علمی‌شان لحاظ می‌شود. در ماده فعالیت‌های پژوهشی این آئین‌نامه، برون‌داده‌ای علمی مورد توجه قرار می‌گیرد.

با توجه به اهمیت تولید علم در کشور و دانشگاه‌ها، دانشگاه علوم پزشکی بابل با همکاری انجمن علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران (شاخه‌ی مازندران) دومین همایش پژوهش و تولید علم در حوزه پزشکی را به موضوع علم‌سنجی اختصاص داده است.

هم‌زمان با فراخوان همایش 68 چکیده مقاله به دبیرخانه همایش ارسال گردید که پس از داوری اولیه 22 مقاله مورد تأیید داوران و کمیته علمی همایش قرار گرفت. پس از دریافت اصل مقالات در زمان تعیین شده و داوری آن‌ها اکثر مقالات شرایط لازم برای ارائه به صورت سخنرانی را کسب کرده بودند ولی به علت محدودیت زمانی 11 مقاله به صورت سخنرانی و 11 مقاله دیگر نیز به صورت پوستر و چاپ در مجموعه مقالات مورد پذیرش کمیته علمی قرار گرفت. مجموعه حاضر که پیش روی شما می‌باشد شامل تمامی مقالاتی است که به صورت شفاهی و پوستر پذیرفته شده‌اند. برگزارکنندگان همایش امیدوارند یافته‌ها و نتایج مقالات این همایش بتواند حرکت جامعه حوزه پزشکی را در درک جدی‌تر تولید علم تسریع نماید.

در پایان برخورد بایسته می‌دانیم از افراد زیر تشکر نماییم:

رئیس محترم همایش و رئیس دانشگاه علوم پزشکی بابل جناب آقای دکتر میکانیکی جهت حمایت‌های مادی و معنوی؛

جناب آقای دکتر مصطفی‌زاده معاون محترم تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی بابل که بصورت جدی و مستمر تلاش نمودند که این همایش در چنین روزی برگزار گردد؛
اعضای کمیته علمی و اجرایی و داوران همایش که با ارائه دیدگاه‌های ارزنده خود زمینه لازم را برای بالابردن کیفیت همایش فراهم ساخته‌اند؛

و جناب آقای حمید محسنی مدیر محترم نشر کتابدار که بدون هیچ چشم‌داشتی زمینه لازم را برای انتشار مجموعه مقالات همایش فراهم نمودند.

مطالعات سنجش پژوهش‌های علوم پزشکی کشور

وضعیت حال و جهت‌گیری آینده

حمیدرضا جمالی مهموئی

دکترای علوم اطلاعات

رئیس پژوهشکده علوم اطلاعات، پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران

h.jamali@gmail.com

مهسا نیکزاد

کارشناس ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی

دستیار پژوهش، پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران

چکیده

این پژوهش به تجزیه و تحلیل کتاب‌سنجی و موضوعی 141 اثر (شامل 56 مقاله فارسی، 21 مقاله انگلیسی و 36 پایان‌نامه) در حوزه علم‌سنجی علوم پزشکی کشور پرداخته است. نتایج نشان داد که مجلات مدیریت سلامت، مدیریت اطلاعات سلامت و پژوهش در پزشکی بیش‌ترین مقالات علم‌سنجی پزشکی را منتشر کرده‌اند. پرکارترین نویسنده دکتر فریدون عزیزی بود. میزان همکاری و هم‌نویسندگی در آثار علم‌سنجی پزشکی به مراتب بیش از آثار علم‌سنجی سایر حوزه‌هاست. در مجموع از لحاظ کمی اگر چه پژوهش‌های علم‌سنجی علوم پزشکی کشور از وضعیت نسبتاً خوبی برخوردار است، اما به لحاظ کیفیت پژوهش‌ها، تنوع موضوعات و مسئله‌محوری نیازمند بهبود هستند.

کلیدواژه‌ها: علوم پزشکی، پژوهش، علم‌سنجی